

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

11 квітня 2019 р.

Київ

№ 39-рк

Про припинення дій,
що містять ознаки порушення
законодавства про захист
від недобросовісної конкуренції

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши матеріали дослідження та подання Управління розслідувань недобросовісної конкуренції від 20.02.2019 № 127-01/753-п,

ВСТАНОВИВ:

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

- (1) Порушення, передбачене статтею 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у вигляді поширення інформації, що вводить в оману.
- (2) Порушення вчинене шляхом повідомлення на етикетках горілки, зокрема на етикетках горілки торговельної марки «ПЕРЕПЕЛКА» (далі – ТМ «ПЕРЕПЕЛКА»), невизначеному колу осіб неправдивих відомостей внаслідок обраного способу їх викладення, а саме, зазначення написів «ЕСО», «ЕКО-ГОРІЛКА» та зображення позначення «Екологічний сертифікат», у той час як у товариства з обмеженою відповідальністю «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ» відсутні відповідні підтвердні документи, видані призначеним належним чином та акредитованим органом з оцінки відповідності, що займається екологічною сертифікацією, що може вплинути на наміри споживачів щодо придбання товару цього суб'єкта господарювання.

2. ВІДПОВІДАЧ

- (3) Відповідачем є товариство з обмеженою відповідальністю «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ» (далі – ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ», ТОВ «НГК», Товариство) (Смілянське шосе, 8-й кілометр, б. 2, с. Степанки, Черкаський р-н, Черкаська область, 19632, ідентифікаційний код юридичної особи 32718137).
- (4) ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ» відповідно до інформації, розміщеної в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, зареєстроване 24.11.2003.
- (5) Основним видом господарської діяльності Товариства, згідно з КВЕД 11.01, є дистиляція, ректифікація та змішування спиртних напоїв.
- (6) Отже, ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ» є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. ОБСТАВИНИ, ВСТАНОВЛЕНІ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

- (7) Під час проведення Комітетом дослідження щодо дій суб'єктів господарювання з поширення на етикетках (упаковках) продукції написів «Еко», «еко», «Есо», «Екологічна», «Екологічно чиста» та/або «Екологічний сертифікат» тощо Комітетом було надіслано вимоги про надання інформації на адреси суб'єктів господарювання, зокрема направлено вимогу ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ».
- (8) За наявною в Комітеті інформацією, ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ» здійснює виробництво та реалізацію лікєро-горілкової продукції, зокрема горілки торговельної марки «ПЕРЕПЕЛКА» (далі – Продукція).
- (9) Зовнішнє оформлення етикеток Продукції виробництва ТОВ «НГК», а саме горілки торговельної марки «ПЕРЕПЕЛКА» (далі – ТМ «ПЕРЕПЕЛКА»), має такий вигляд:

- (10) Так, на етикетках, крім інших написів, містяться написи «ЕСО», «ЕКО-ГОРІЛКА» та зображення позначення «Екологічний сертифікат».
- (11) ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ» у своєму листі від 04.11.2016 № 3304 (зареєстрований у Комітеті 08.11.2016 за № 8-127/1199-КІ) зазначило, що [х]/інформація визнана Товариством як конфіденційна].

- (12) ТОВ «НГК» повідомило Комітет про те, [x][інформація визнана Товариством як конфіденційна].
- (13) ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ» зазначило, що зображення [x][інформація визнана Товариством як конфіденційна].
- (14) ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ» повідомило про те, [x][інформація визнана Товариством як конфіденційна].
- (15) Товариство повідомило Комітет про те, [x][інформація визнана Товариством як конфіденційна].
- (16) ТОВ «НГК» надало [x][інформація визнана Товариством як конфіденційна].
- (17) Товариство повідомило Комітет про те, що [x][інформація визнана Товариством як конфіденційна].
- (18) ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ» повідомило про те, [x][інформація визнана Товариством як конфіденційна].
- (19) Зазначене підтверджується [x][інформація визнана Товариством як конфіденційна].
- (20) Так, відповідно до [x][інформація визнана Товариством як конфіденційна].
- (21) Відповідно до Свідоцтва, [x][інформація визнана Товариством як конфіденційна].
- (22) ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ» повідомило про те, що [x][інформація визнана Товариством як конфіденційна].
- (23) Зазначене підтверджується копією [x][інформація визнана Товариством як конфіденційна].
- (24) Так, відповідно до [x][інформація визнана Товариством як конфіденційна].
- (25) ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ» повідомило Комітет про те, що реалізує [x][інформація визнана Товариством як конфіденційна].
- (26) За інформацією ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ», у 2015 році обсяги виробництва та реалізації [x][інформація визнана Товариством як конфіденційна].
- (27) За інформацією ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ», [x][інформація визнана Товариством як конфіденційна].
- (28) За інформацією ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ», [x][інформація визнана Товариством як конфіденційна].
- (29) За інформацією ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ», у 2016 році [x][інформація визнана Товариством як конфіденційна].
- (30) За інформацією ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ», [x][інформація визнана Товариством як конфіденційна].
- (31) За інформацією ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ», у 2016 році [x][інформація визнана Товариством як конфіденційна].
- (32) З огляду на викладене, Комітетом встановлено, що ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ» використовує на етикетках горілки ТМ «ПЕРЕПЕЛКА» написи «ЕСО», «ЕКО-ГОРІЛКА» та зображення позначення «Екологічний сертифікат» з квітня 2015 року.

4. КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ

- (33) Відповідно до пункту 35 Технічного регламенту з екологічного маркування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.05.2011 № 529 (далі – Технічний регламент) (діяв до 17.01.2018), для застосування екологічного маркування суб'єкт господарювання повинен пройти процедуру оцінки відповідності продукції встановленим екологічним критеріям в органі з екологічного маркування.

(34) Відповідно до Технічного регламенту встановлено таке:

«Екологічне маркування» – коротко і точно сформульований напис, символ чи зображення, що наноситься на етикетку або пакування продукції чи наводиться у документації на продукцію, технічних бюлетенях, рекламних матеріалах з метою зазначення певної екологічної характеристики продукції, компонента або пакування. Відповідність продукції встановленим екологічним критеріям підтверджується сертифікатом екологічного маркування.

«Екологічна сертифікація» – процедура, під час якої визнаний в установленому порядку орган з екологічного маркування документально засвідчує відповідність продукції встановленим екологічним критеріям.

Орган з проведення оцінки відповідності продукції встановленим екологічним критеріям (орган з екологічного маркування) – незалежний від суб'єкта господарювання орган, який у своїй діяльності керується програмою екологічного маркування відповідно до вимог міжнародного стандарту ISO 14024 (ДСТУ ISO 14024 «Екологічні маркування та декларації. Екологічне маркування типу I. Принципи та методи»).

(35) Отже, екологічну сертифікацію, зокрема засвідчення відповідності продукції екологічним критеріям, здійснює визнаний в установленому порядку орган з екологічного маркування. Відсутність належного факту встановлення відповідності продукції, що позиціонується як екологічна, екологічним критеріям є підставою не вважати таку продукцію екологічною.

(36) Відповідно до Технічного регламенту орган з екологічного маркування не може:

- бути розробником, виробником, постачальником, монтажником або прямо залученим до зазначених видів діяльності, а також власником, користувачем, утримувачем продукції, яку він оцінює, крім продукції для власного споживання;

- бути представником суб'єкта господарювання;

- провадити будь-який вид діяльності, що може вплинути на незалежність його експертизи або неупередженість щодо діяльності з екологічної сертифікації, до якої він залучений, зокрема - надання консультаційних послуг або порад суб'єктові господарювання, продукція якого заявлена на сертифікацію.

(37) Для проведення процедури з оцінки відповідності орган з екологічного маркування повинен мати:

- методичку системи управління якістю, відповідно до якої проводиться оцінка відповідності;

- методичку провадження діяльності органу з екологічного маркування, в якій визначаються його завдання, чисельність персоналу, необхідного для проведення процедури з оцінки відповідності, ступінь складності технології виробництва продукції і характер виробничого процесу (партія продукції або продукція, що випускається серіями);

- необхідну матеріально-технічну базу для забезпечення виконання завдань з проведення оцінки відповідності.

(38) Персонал органу з екологічного маркування повинен мати необхідну освіту, підготовку, досвід у виконанні завдань з проведення оцінки відповідності та навички складання відповідних звітів.

(39) Відповідно до статті 1 Закону України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності» акредитація органів з оцінки відповідності – засвідчення національним органом України з акредитації того, що орган з оцінки відповідності відповідає вимогам національних стандартів, гармонізованих з відповідними міжнародними та європейськими стандартами, та, у разі необхідності, будь-яким додатковим вимогам щодо акредитації у відповідних сферах для провадження визначеної діяльності з оцінки відповідності.

- (40) Відповідно до статті 6 Закону України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності» акредитація здійснюється національним органом України з акредитації.
- (41) Наказом Міністерства економіки України від 04.01.2002 № 5 утворено Національне агентство з акредитації України та затверджено Положення про Національне агентство з акредитації України.
- (42) Для з'ясування питання, чи є в Україні органи з екологічного маркування, які уповноважені на проведення екологічної сертифікації, Комітет листом від 16.09.2016 № 127-26/09-9800 звернувся до Національного агентства з акредитації України.
- (43) Національне агентство з акредитації України повідомило Комітет про те, що із січня 2002 по вересень 2016 року було подано заявку на акредитацію у сфері «екологічна сертифікація» лише від органу із сертифікації ВГО «Жива Планета», який було акредитовано, що підтверджується атестатом акредитації № 10156 із терміном дії 16.07.2010 – 15.07.2013.
- (44) За інформацією Національного агентства з акредитації України, у серпні 2016 року зазначений орган із сертифікації повторно подав заявку на акредитацію.
- (45) Статтями 1, 24 і 33 Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» визначаються правові та організаційні засади здійснення добровільної оцінки відповідності, зокрема - добровільна оцінка відповідності здійснюється органом з оцінки відповідності, що призначається центральним органом виконавчої влади та оцінка відповідності якого здійснюється національним органом України з акредитації. Попередня редакція вказаного Закону, що врегульовував аналогічні питання, а саме, Закону України «Про технічні регламенти та процедури оцінки відповідності» (статті 1 та 28), також визначав необхідність призначення та акредитації органу з оцінки відповідності.
- (46) Пункт 3 Технічного регламенту встановлює, що орган з екологічного маркування, що є органом з проведення оцінки відповідності продукції встановленим екологічним критеріям, має бути визнаний в установленому порядку. Відповідно до пункту 1 статті 1 Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» додержання вимог технічного регламенту є обов'язковим та органи з оцінки відповідності, що виконують свої завдання з оцінки відповідності згідно з відповідними технічними регламентами, призначаються центральним органом виконавчої влади.
- (47) За наявною в Комітеті інформацією, в Україні на 23.02.2015, коли ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ» отримало Сертифікат, були відсутні призначені належним чином та акредитовані органи з оцінки відповідності, які займалися екологічною сертифікацією.
- (48) Окремо зазначаємо, що національний стандарт України ДСТУ ISO 14024:2002 Екологічне маркування 1 типу є документом, який детально прописує принципи та методи, за якими орган з оцінки відповідності має проводити оцінку відповідності продукції на відповідність вимогам екологічних критеріїв. Цей документ не визначає порядку призначення та акредитації органу з оцінки відповідності, оскільки такий порядок визначається Законом України «Про технічні регламенти та процедури оцінки відповідності» та постановою Кабінету Міністрів України № 529 від 18.05.2011, і потреба в такому нормативно-правовому дублюванні відсутня.
- (49) Також звертаємо увагу на те, що стандартом ISO/IEC 17065:2012 «Вимоги до органів, що сертифікують продукцію, процеси, послуги» встановлено перелік критеріїв для органів сертифікації (зокрема, вимоги до структури, вимоги до персоналу, вимоги зовнішніх ресурсів, вимоги до процесу оцінювання, аналізування та прийняття рішення щодо сертифікації). Окремо у вступі до цього стандарту зазначено, що цей міжнародний стандарт можна використовувати як документ критеріїв для акредитації або призначення органами

державної влади. Отже, у самих стандартах згадується про необхідність акредитації та призначення органами державної влади органів з оцінки відповідності.

- (50) Важливим є розуміння принципу добровільної сертифікації. Така сертифікація є добровільною для суб'єкта, який на власний розсуд приймає рішення про те, чи буде він виробляти екологічну продукцію або ж звичайну. У разі якщо він прийняв рішення на користь екологічної продукції і планує наносити відповідне маркування, проходження процедури сертифікації у належно акредитованому й призначеному органі з оцінки відповідності стає для нього обов'язковим. Будь-які посилення на добровільність екологічної сертифікації як аргумент для відсутності імперативних норм для органу з оцінки відповідності, який проводить такі сертифікації, є безпідставними та неаргументованими. Лист Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 11.10.2016, в якому зроблено висновок про відсутність потреби в акредитації органів з оцінки відповідності, що мають намір працювати в добровільній сфері, не є нормативно-правовим актом та не встановлює правових норм, як власне в ньому й зазначено.
- (51) За наявною в Комітеті інформацією, лише 12.10.2017 Національним агентством з акредитації України було надано Атестат про акредитацію ВГО «Жива Планета» як органу з оцінки відповідності «Центр екологічної сертифікації та маркування».
- (52) У той же час ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ» отримало сертифікат № UA.08.002.413 23.02.2015, тобто до моменту, коли ВГО «Жива Планета» отримала Атестат про акредитацію як органу з оцінки відповідності «Центр екологічної сертифікації та маркування».
- (53) Тобто, з 16.07.2013 по 11.10.2017 в Україні не було жодного акредитованого органу з оцінки відповідності.
- (54) Отже, у ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ» відсутні належні документи, які підтверджують, що його Продукція може маркуватися написом «ЕСО», «ЕКО-ГОРІЛКА» та зображенням позначення «Екологічний сертифікат».

5. ВИСНОВКИ КОМІТЕТУ

- (55) Отже, ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ» на етикетках горілки ТМ «ПЕРЕПЕЛКА» розміщує написи «ЕСО», «ЕКО-ГОРІЛКА» та зображення позначення «Екологічний сертифікат», не маючи відповідних підтвердних документів, виданих призначеним належним чином та акредитованим органом з оцінки відповідності, що займається екологічною сертифікацією. Отже, зазначена інформація є неправдивою.
- (56) Обираючи серед аналогічних товарів, пересічний покупець сподівається отримати продукт, що відповідає його потребам, керуючись інформацією, заявленою виробником, зокрема, про те, що зазначений продукт відповідає критеріям екологічного маркування.
- (57) Так, відповідно до наявної в Комітеті інформації, ринок виробництва та реалізації горілки є конкурентним.
- (58) На вітчизняному ринку реалізується горілчана продукція таких виробників: ПрАТ «Люботинський Завод Продтовари», ТОВ «Золотоніський лікєро-горілчаний завод «Златогор», ТОВ «Черкаський лікєро-горілчаний завод» тощо.
- (59) За наявною в Комітеті інформацією, не всі суб'єкти господарювання під час реалізації своєї продукції, зокрема горілки, використовують на етикетках напис «ЕСО», «ЕКО-ГОРІЛКА» та зображення позначення «Екологічний сертифікат». Отже, ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ» могло отримати неправомірні переваги у конкуренції відносно інших суб'єктів господарювання, які не використовують таке позначення.

- (60) Відповідно до частини першої статті 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» поширенням інформації, що вводить в оману, є повідомлення суб'єктом господарювання, безпосередньо або через іншу особу, одній, кільком особам або невизначеному колу осіб, у тому числі в рекламі, неповних, неточних, неправдивих відомостей, зокрема внаслідок обраного способу їх викладення, замовчування окремих фактів чи нечіткості формулювань, що вплинули або можуть вплинути на наміри цих осіб щодо придбання (замовлення) чи реалізації (продажу, поставки, виконання, надання) товарів, робіт, послуг цього суб'єкта господарювання.
- (61) Отже, ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ» поширює шляхом повідомлення невизначеному колу осіб неправдиві відомості на етикетках горілки ТМ «ПЕРЕПЕЛКА» про споживчі властивості Продукції внаслідок обраного способу їх викладення, а саме, з використанням в оформленні етикеток горілки ТМ «ПЕРЕПЕЛКА» написів «ЕСО», «ЕКО-ГОРІЛКА» та зображення позначення «Екологічний сертифікат», не маючи відповідних підтвердних документів, виданих призначеним належним чином та акредитованим органом з оцінки відповідності, що займається екологічною сертифікацією, що може вплинути на наміри споживачів щодо придбання товарів цього суб'єкта господарювання.
- (62) У зв'язку з тим, що на етикетках Продукції зазначено неправдиву інформацію – напис «ЕСО», «ЕКО-ГОРІЛКА» та зображення позначення «Екологічний сертифікат», це могло вплинути на наміри споживачів стосовно придбання горілки ТМ «ПЕРЕПЕЛКА» саме як продукції, яка має відповідні екологічні властивості.
- (63) Отже, дії ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ» щодо оформлення обраним способом етикеток горілки ТМ «ПЕРЕПЕЛКА», зокрема розміщення на етикетках напису «ЕСО», «ЕКО-ГОРІЛКА» та зображення позначення «Екологічний сертифікат», можуть містити ознаки порушення, передбаченого статтею 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у вигляді поширення на етикетках Продукції інформації, яка є неправдивою через спосіб її викладення, що може ввести в оману споживачів щодо її характеристик.
- (64) Повідомлення невизначеному колу осіб неправдивих відомостей про характеристики продукції через розміщення на етикетках Продукції інформації таким способом могло вплинути на наміри споживачів щодо придбання Продукції ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ» та набуття Товариством більш вигідного становища порівняно з іншими суб'єктами господарювання, які діють на відповідному ринку.
- (65) Отже, ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ» могло посилити конкурентну позицію та отримати неправомірні переваги в конкуренції не завдяки власним досягненням, а шляхом поширення неправдивих відомостей щодо характеристик Продукції.
- (66) У зв'язку з викладеним, враховуючи, що в Комітеті відсутня інформація про надходження звернень щодо випадків введення в оману споживачів Продукції виробництва ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ» щодо екологічних характеристик Продукції та інформації, яка б свідчила, що дії ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ» призвели до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, завдали значних збитків окремим особам чи суспільству, ТОВ «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ» надаються обов'язкові для розгляду рекомендації.

Враховуючи наведене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції»,

Антимонопольний комітет України надає товариству з обмеженою відповідальністю «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ» такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Припинити дії щодо використання товариством з обмеженою відповідальністю «НАЦІОНАЛЬНА ГОРІЛЧАНА КОМПАНІЯ» на етикетках горілки торговельної марки «ПЕРЕПЕЛКА» написів «ЕСО», «ЕКО-ГОРІЛКА» та зображення позначення «Екологічний сертифікат», які містять ознаки порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції у вигляді поширення інформації, що вводить в оману, та утриматися від вчинення подібних дій у подальшому.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Про результати розгляду цих рекомендацій повідомити Антимонопольний комітет України у десятиденний строк з дня їх отримання.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Головуючий –
перший заступник Голови Комітету –
державний уповноважений

М. НІЖНИК